

Dàn ý Phân tích sức sống tiềm tàng của Mị trong Vợ chồng A Phủ

Hướng dẫn xây dựng dàn ý chi tiết phân tích sức sống tiềm tàng của nhân vật Mị trong truyện ngắn Vợ chồng A Phủ - Tô Hoài

Dàn ý

I. Mở bài

- Tô Hoài rất nhạy cảm với cảnh sinh hoạt, phong tục tập quán của con người các vùng miền, tác phẩm của ông hấp dẫn người đọc bởi vốn hiểu biết sâu sắc.
- Tiêu biểu cho phong cách của Tô Hoài là truyện ngắn *Vợ chồng A Phủ*. Đặc biệt, hình tượng nhân vật Mị đã trở thành biểu tượng đẹp cho sức sống tiềm tàng của người phụ nữ bị áp bức.

II. Thân bài

- Sức sống tiềm tàng là sức sống vốn có của con người nhưng bị hoàn cảnh bên ngoài tác động làm che khuất đi, nhưng luôn thường trực, chờ cơ hội trỗi dậy.

1. Sức sống vốn có của Mị trước khi làm dâu nhà thống lí Pá Tra

- Trước khi về làm dâu nhà thống lí Pá Tra:
  - + Mị là cô gái người Mông trẻ trung, hồn nhiên, có tài thổi sáo “thổi lá cũng hay như thổi sáo có biết bao nhiêu người mê ngày đêm thổi sáo đi theo Mị”
  - + Mị đã từng yêu, từng được yêu, luôn khao khát đi theo tiếng gọi của tình yêu.
  - + Hiếu thảo, chăm chỉ, ý thức được giá trị cuộc sống tự do nên sẵn sàng làm nương ngô trả nợ thay cho bố.

2. Sức sống tiềm tàng của Mị bị khuất lấp trong cảnh làm con dâu gạt nợ

- Khi về làm dâu nhà thống lí Pá Tra: bị “cúng trình ma” nhà thống lí, bị bóc lột sức lao động, “không bằng con trâu con ngựa”, “đàn bà trong cái nhà này chỉ biết vùi đầu vào công việc”, bị đày đọa nơi địa ngục trần gian, bị đánh, bị phạt, bị trói, ...
- Mị dần trở nên chai sạn với nỗi đau: một cô gái lúc nào cũng vậy dù quay sợi, thái cỏ ngựa, ... đều cúi mặt “mặt buồn rười rượi”, không quan tâm đến thời gian “lỗ vuông bằng bàn tay ...không biết là sương hay nắng”.
- Mị sống lầm lũi “như con rùa nuôi trong xó cửa”, “ở lâu trong cái khổ Mị quen rồi”.

Dàn ý Phân tích sức sống tiềm tàng của Mị trong Vợ chồng A Phủ

3. Sức sống tiềm tàng trong Mị trở dậy

- Khi bị rơi vào cảnh làm con dâu gạt nợ, Mị có ý định tự tử bằng lá ngón, không chấp nhận cuộc sống mất tự do.

- Trong đêm hội mùa xuân ở Hồng Ngài, sức sống của Mị đã trở dậy:

+ Âm thanh cuộc sống bên ngoài (tiếng trẻ con chơi quay, tiếng sáo gọi bạn tình, ..) ùa vào tâm trí, đánh thức những kỉ niệm trong quá khứ của Mị.

+ Mị lảm nhảm lời bài hát, trong khoảnh khắc tâm hồn trở về với thanh xuân tươi đẹp, khao khát tình yêu hạnh phúc.

+ Mị ý thức được sự tồn tại của bản thân “thấy phơi phới trở lại”, “Mị còn trẻ lắm. Mị vẫn còn trẻ. Mị muốn đi chơi”, với khát khao tự do, chấm dứt sự tù đày.

+ Khi A Sử trói, lòng Mị vẫn lừng lơ theo tiếng sáo, tiếng hát của tình yêu đến những đám chơi. Lúc vùng dậy cô chợt tỉnh trở về với hiện thực.

- Nhận xét: Mị luôn tiềm tàng sức sống mãnh liệt, sức sống ấy luôn âm ỉ trong lòng người con gái Tây Bắc và chỉ chờ có cơ hội để bùng lên mạnh mẽ.

- Trong đêm mùa đông, khi A Phủ bị trói:

+ Ban đầu Mị đứng đưng bởi sau đêm tình mùa xuân, cô trở lại là cái xác không hồn.

+ Khi thấy giọt nước mắt của A Phủ khiến Mị đồng cảm, chợt nhớ đến hoàn cảnh của mình trong quá khứ, Mị lại biết thương mình và thương cho kiếp người bị đày đọa “có lẽ ngày mai người kia sẽ chết, chết đau, ... phải chết”.

+ Bất bình trước tội ác của bọn thống lí, Mị cắt dây đay cởi trói cho A Phủ

+ Mị sợ cái chết, sợ nỗi khổ sẽ phải gánh chịu trong nhà thống lí, cô chạy theo A Phủ tìm lối thoát vượt ra khỏi địa ngục trần gian.

- Nhận xét: Mị là người con gái lặng lẽ mà mạnh mẽ, tiềm tàng sức sống, hành động của Mị đã đập đổ cường quyền, thần quyền của bè lũ thống trị miền núi.

III. Kết bài

- Nêu suy nghĩ về hình tượng nhân vật Mị.

- Nghệ thuật: ngôn ngữ đậm chất miền núi, lối trần thuật linh hoạt với sự dịch chuyển điểm nhìn trần thuật, miêu tả thành công tâm lí nhân vật và hình ảnh thiên nhiên.

Dàn ý Phân tích sức sống tiềm tàng của Mị trong Vợ chồng A Phủ

- Tác phẩm chứa đựng giá trị nhân đạo sâu sắc: sự cảm thông với số phận đau khổ của những con người chịu áp bức, tố cáo lên án bọn thống trị miền núi, bọn thực dân, ngoại ca vẻ đẹp, sức sống tiềm tàng trong mỗi con người Tây Bắc.

Bài mẫu phân tích sức sống tiềm tàng của nhân vật Mị

Tô Hoài một trong những nhà văn xuất sắc nhất của văn học Việt Nam. Trước cách mạng, các sáng tác của ông nghiêng về mảng truyện loài vật và cuộc sống của những người dân nghèo. Sau cách mạng, các sáng tác của ông vẫn tiếp tục đi khai thác cuộc sống của người dân, song ông đi sâu vào quá trình đời đời của họ, đi từ bóng tối ra ánh sáng. Nhân vật Mị trong tác phẩm *Vợ chồng A Phủ* chính là nhân vật tiêu biểu cho quá trình vận động ấy. Quá trình vận động từ khổ đau đến hạnh phúc đó đã cho thấy sức sống tiềm tàng, mãnh liệt của nhân vật này.

Vợ chồng A Phủ ra đời khi Tô Hoài cùng đơn vị bộ đội tiên quân giải phóng Tây Bắc, có điều kiện tiếp xúc và tìm hiểu về số phận của người dân nơi đây trong một thời gian dài chính là chất xúc tác giúp ông viết nên tác phẩm này. Truyện này cũng được lấy nguyên mẫu từ cuộc đời của một đôi vợ chồng người Mông, bởi vậy câu chuyện đậm tính chân thực.

Mị là nhân vật trung tâm của tác phẩm, mở đầu là hình ảnh của một cô gái làm lũi làm việc, công việc với cô như một thói quen, làm không cảm xúc, không ngừng nghỉ từ sáng đến đêm. Để rồi tiếp đó Tô Hoài mới ngược dòng thời gian, tái hiện lại chân dung của Mị trước đây. Mị vốn là một cô gái trẻ trung yêu đời và có tài năng. Vì xinh đẹp và có tài thổi sáo hay nên rất nhiều người con trai thổi sáo và đi theo Mị. Không chỉ vậy, Mị còn là cô gái yêu tự do và yêu lao động. Mỗi nợ truyền kiếp từ đời cha để lại, dẫn đến nguy cơ cô phải trở thành con dâu gạt nợ, ngay lập tức Mị đã yêu cầu với cha không bán mình đi mà cô sẽ chăm chỉ làm việc để trả nợ dân. Mị hội tụ đầy đủ trong mình những yếu tố được hưởng một cuộc sống yên ấm, hạnh phúc. Nhưng thực tế trái ngang, nhiều bất công cô đã bị A Sử bắt đi và trở thành con dâu gạt nợ. Chính từ giây phút đó cuộc đời cô bước vào chuỗi ngày tăm tối, bi kịch. Mị phải làm việc bất kể ngày đêm, bị bóc lột đến tận xương tủy, công việc chất chồng khiến cô không có giờ phút nghỉ ngơi. Những tưởng rằng cô đã mất hết niềm tin vào cuộc sống khi bị bóc lột về thể xác, tra tấn về mặt tinh thần. Nhưng không, bản chất là một người con gái giàu sức sống, chỉ cần có chất xúc tác, niềm hi vọng ấy sẽ bùng lên mãnh liệt, và nó được Tô Hoài tái hiện đầy đủ qua hai lần: đêm tình mùa xuân và đêm đông cứu A Phủ.

Đêm tình mùa xuân là cuộc nổi dậy, là sự nổi loạn đầu tiên của Mị. Có rất nhiều nhân tố khác nhau tác động tới tâm lí cô, khiến cô thực hiện cuộc nổi loạn đầu tiên này. Trước hết là không khí mùa xuân tươi vui, rực rỡ, những chiếc váy mèò đầy màu sắc trải dài trên các triền nương, tiếng trẻ con vui đùa tíu tít ngoài sân. Mùa xuân gắn với sự sống, với tình yêu, với không khí mùa xuân đã phần nào tác động đến tâm lí của Mị. Nhưng không khí mùa xuân thôi chưa đủ, chất xúc tác tiếp theo chính là hơi men của rượu. Mị

Dàn ý Phân tích sức sống tiềm tàng của Mị trong Vợ chồng A Phủ

cũng uống rượu như bao người khác, nhưng không phải để mừng một năm mới đến mà uống ừng ực từng bát một, uống như để quên đi những cay đắng, nhọc nhằn, quên đi những khổ đau cả về thể xác và tinh thần mà mình phải chịu đựng. Rượu là chất xúc tác mạnh mẽ để Mị tiến hành cuộc nổi loạn, chối bỏ thực tại, tìm về với quá khứ. Nhưng quan trọng nhất là sự tác động của tiếng sáo. Tiếng sáo xuất hiện dần dần, tiếng sáo lấp ló ngoài đầu núi, tiếng sáo gọi bạn đến đầu làng khiến Mị nhớ về tiếng sáo của mình ngày trước – tiếng sáo gắn với quá khứ đẹp đẽ. Việc thu hẹp khoảng cách của tiếng sáo thực chất là quá trình chuyển hóa từ tiếng của của thiên nhiên, bên ngoài đến tiếng gọi trong tâm hồn Mị. Tiếng sáo là tác nhân quan trọng nhất làm bùng lên sức sống và khát vọng hạnh phúc của Mị trong đêm tình mùa xuân.

Sau khi nghe thấy tiếng sáo Mị chối bỏ thực tại, nhớ về quá khứ đẹp đẽ. Nhưng hiện thực cuộc sống phũ phàng, như một sợi dây vô hình trói buộc, khiến cho Mị bất ngờ quay vào buồng, dường như trong cô vẫn chưa sẵn sàng cho cuộc vượt thoát này. Chỉ đến khi nhìn thấy ô cửa sổ lỗ vuông bằng bàn tay, nhìn ra ngoài chỉ thấy mờ mờ trắng trắng không biết là sương hay là nắng Mị mới thực sự thoát khỏi sự trói buộc của thực tại. Cô thấy lòng mình phơi phới trở lại, cô muốn đi chơi, muốn được giao tiếp với mọi người. Đồng thời cô cũng mong giá mà có nắm lá ngón lúc này, cô sẽ ăn để chết chứ không thể tiếp tục cuộc sống này nữa. Và đúng lúc ấy, tiếng sáo lại một lần nữa xuất hiện đầy hữu ý, tiếng sáo khiến sự nổi loạn của Mị bật thành hành động: cô muốn đi chơi, lấy mỡ thắp đèn cho sáng và cô lấy váy để chuẩn bị đi chơi. Tất cả những hành động đó đã cho thấy một trái tim khát khao sống mãnh liệt. Tuy nhiên tất cả đã bị chặn đứng bởi hành động độc ác của A Sử, hắt trói đứng Mị vào cột. Nhưng A Sử chỉ trói được thể xác chứ không thể trói được tâm hồn Mị, tâm hồn cô đã vượt thoát thực tại thành công.

Sau cuộc nổi loạn không thành ở đêm tình mùa xuân, Mị tiếp tục rơi vào trạng thái tê liệt, tiếp tục cuộc sống “lùi lũi như con rùa trong xó cửa”. Nhưng với sự xuất hiện của A Phủ, cùng sự việc A Phủ bị trói đứng chờ chết đã thức tỉnh trong Mị tình yêu thương và khao khao sống. Hằng đêm Mị vẫn ra bếp lửa hong tay, cô chẳng mấy may để ý đến A Phủ, nhưng đêm ấy lại là một đêm rất khác, cô nhìn thấy giọt nước mắt lăn dài trên hốc mắt sâu hoắm. Giọt nước mắt đó đã tác động mạnh mẽ đến cô, để Mị nhớ rằng trước đây mình cũng từng bị trói đứng, cũng từng khóc như vậy nhưng không một ai để ý. Giọt nước mắt ấy cũng dấy lên trong cô lòng thương cảm, xót xa “Trời ơi, nó bắt trói đứng người ta đến chết” “người kia việc gì mà phải chết thế”. Cùng với lòng thương cảm là sự căm phẫn, khi Mị đã nhận ra sự độc ác của gia đình thống lí. Mị đã thoát khỏi tình trạng mơ hồ trong việc nhận thức kẻ thù, đây chính là bước đầu tiên nhóm lên trong Mị ý thức phản kháng, vùng lên đấu tranh chống lại cái xấu, cái ác.

Bằng sự bao dung, vị tha, Mị tự thấy “Ta là phận đàn bà, nó đã bắt ta về trình ma nhà nó rồi thì chỉ còn biết đợi ngày rũ xương ở đây thôi” chính vì vậy đã đưa Mị đến một quyết định cao cả, Mị lấy dao cởi trói cho A Phủ. Hành động diễn ra nhanh chóng, nhưng lại hết sức logic, hợp lí, bởi đó là hành động của tình yêu thương, sẵn sàng hi sinh cho người khác. Cứu A Phủ xong, Tô Hoài rất tinh tế khi miêu tả Mị đứng lạng trong bóng tối

Dàn ý Phân tích sức sống tiềm tàng của Mị trong Vợ chồng A Phủ

vì những hành động mình vừa thực hiện. Sau cuộc nổi loạn này, cô tiếp tục thực hiện cuộc nổi loạn thứ hai để tự cứu chính mình: “A Phủ cho tôi đi” “Ở đây thì chết mình” đầy bản lĩnh và chủ động, Mị đã tự cứu lấy chính mình. Tiếng gọi của Mị với A Phủ không đơn thuần chỉ là sự giao tiếp mà còn là tiếng gọi của tự do, tiếng gọi của hạnh phúc. Hai con người khốn khổ ấy đã cùng nhau bỏ trốn để xây dựng một cuộc sống mới, cuộc sống tự do, hạnh phúc.

Những hành động bất ngờ, quyết liệt cho thấy Mị đã cắt đứt sợi dây trời hữu hình đang giam cầm A Phủ để giải cứu cho đồng loại, đồng thời cũng cắt đứt sợi dây vô hình của thần quyền để giải phóng cho chính mình. Nếu như đêm tình mùa xuân gắn với khát vọng hạnh phúc, thì đêm đông cứu A Phủ lại gắn liền với khát vọng tự do trong Mị - một con người tưởng như đã bị nô lệ hóa hoàn toàn.

Bằng ngòi bút tinh vi, miêu tả những biến chuyển tâm lí nhân vật đã cho nghệ thuật thuật miêu tả tâm lí nhân vật bậc thầy của Tô Hoài. Đồng thời hai lần trời dậy đó cũng cho thấy sức sống tiềm tàng của nhân vật Mị. Qua đó còn cho thấy nét mới trong chủ nghĩa nhân đạo của Tô Hoài, ông phát hiện, trân trọng vẻ đẹp sức mạnh tiềm tàng, mãnh liệt trong những con người khốn khổ. Đồng thời thể hiện niềm tin, sự lạc quan vào tương lai tươi sáng cho những con người có số phận bất hạnh.